

STAROSTI PRIJAZNA MESTA IN OBČINE

SREČANJE EVROPSKIH STROKOVNJAKOV IN KOORDINATORJEV STAROSTI PRIJAZNIH MEST IN OBČIN

Riga, 16. in 17. junij 2016

Srečanje evropskih starosti prijaznih mest, vključenih v pilotno študijo AFEE, koordinatorjev mrež in notranjih strokovnjakov Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) s področja starosti prijaznih skupnosti je 16. in 17. junija 2016 potekalo v Rigi. Udeleženci so bili predstavniki nacionalnih uprav, lokalne samouprave in nevladnega sektorja, začasni svetovalci in vodstvo oddelka za staranje pri SZO. Prihajali so iz Španije (Madrid), Poljske, Turčije (Istanbul), Italije (Udine), različnih mest Združenega kraljestva, Francije, Severne Irske, Ruske federacije, Irske (Dublin), Latvije (Riga) in Slovenije. Na čelu SZO sta srečanje vodili Alana Officer in Anne Berit Rafoss, ki sta nedavno nastopili svojo funkcijo.

Na srečanju so prisotni podelili izkušnje iz projekta Starosti prijazna okolja v Evropi (AFEE), ki je bil izveden v sodelovanju z Evropsko komisijo. Poseben poudarek je bil na razpravi o načinih vplivanja na proces političnega odločanja na področju starosti prijaznih okolij. Regionalna evropska pisarna SZO je namreč skupaj z Evropsko komisijo v letu 2013 pričela z novo projektno iniciativo Starosti prijaznih okoljih v Evropi. Namen projekta je podpreti evropske lokalne oblasti v njihovem prizadevanju, da povečajo raznovrstnost možnosti za starejše ljudi v njihovih lokalnih okoljih. V ta namen je projekt AFEE poskušal vzpostaviti rešitve, ki bi lokalnim in regionalnim oblastem pomagale ustvariti akcijske plane za starosti prijaznejši kraj. Ukvarjal se

je tudi z načini merjenja napredka mest po akcijah. Cilji projekta so torej usmerjeni v individualno podporo lokalnim oblastem ter v ustvarjanje orodij za boljše sodelovanje in povezovanje z nacionalnimi, transnacionalnimi mrežami in evropskimi iniciativami.

Eden izmed namenov srečanja v Rigi je torej bil izmenjati dosežke in ugotovitve iz pilotne študije AFEE in ugotoviti, kako lahko strokovnjaki in koordinatorji iz Globalne mreže starosti prijaznih mest in občin podprejo evropsko iniciativo ter se učinkoviteje povezujejo med seboj.

Na srečanju so bili predstavljeni dosedanja dosežki Globalne mreže starosti prijaznih mest in občin, ki je od leta 2010, ko jo je SZO ustanovila, narasla na 300 članov v več kot 35 državah. Od tega je 16 evropskih držav. Mrežo podpira tudi 11 potrjenih nacionalnih ali regionalnih programov, od katerih jih kar sedem prihaja iz evropskega prostora. Pomemben poudarek srečanja je zato bil na deljenju izkušenj potrjenih nacionalnih ali regionalnih programov. Potrjeni programi so pokazali aktivnost pri širjenju zavesti o starosti prijaznih okoljih, pri zagotavljanju tehnične podpore in pri usposabljanju mest in občin, ki želijo postati starosti prijaznejše. Starosti prijazna mesta in občine iz Globalne mreže so tudi delile izkušnje glede koordiniranja nacionalnih in regionalnih mrež.

Udeleženci so razpravljali o aktualnih vprašanjih, ki so se pojavila med delovanjem pilotne študije in razvojem potrjenih mrež starosti prijaznih mest in občin. Beseda je tekla o ovirah in dejavnikih za uspešno politično iniciativo in akcije, ki so bile v dosedanjem obdobju identificirane pri starosti prijaznih mestih in občinah ter o različnih dodanih vrednostih in rešitvah. Udeleženci so prav

tako razpravljali o vlogi strateških načrtov pri starosti prijaznih mestih in občinah – ali pomenijo bistven zgodnji korak pri projektov in programov. Pomembna tema je bila tudi vključevanje starih ljudi. Udeleženci so se strinjali, da je treba več truda, da se starejše ljudi v starosti prijaznih krajih neposredno vključi že v fazo zbiranja in soočanja idej ter informiranja o starosti prijaznem programu. Udeleženci so kot bistven dejavnik pri napredku starosti prijaznega kraja izpostavili tudi evalvacijo. Treba je vpeljati primerne evalvacijske mehanizme, ki bi v večji meri upoštevali neenakost učinkov političnih odločitev v starosti prijaznih okoljih. Zato so udeleženci na srečanju izpostavili različne možne rešitve tega izziva. Razpravljalo se je tudi o tem, kako podpreti in spodbuditi med-sektorsko delovanje v mestih in občinah. V ospredje so prisotni izpostavili in razpravljali tudi urbani razvoj in migracijske tokove kot izziva, s katerima se mesta srečujejo pri reševanju demografskih težav.

V okviru srečanja so udeleženci ugotovitev in rezultate projekta AFEE in registriranih programov Globalne mreže starosti prijaznih mest poskušali pretočiti v strateški razvoj Globalne mreže starosti prijaznih mest in občin, predvsem v del o obveznostih članov potrjenih nacionalnih ali regijskih mrež ter v del o sodelovanju z lokalnimi oblastmi in s ključnimi evropskimi zadevnimi osebami in mrežami (npr. Evropska zdrava mesta).

Poleg tega so v okviru razprave o strateškem razvoju Globalne mreže udeleženci v Rigi govorili o prvi globalni strategiji, o akcijskih načrtih za staranje in zdravje ter o relevantni resoluciji, ki jo je ob koncu maja 2016 sprejela Svetovna zdravstvena skupščina kot formalno najvišji organ odločanja SZO, ki združuje ministrstva za zdravje in njihove delegate iz 194 držav članic SZO. V Rigi so predstavniki SZO in prisotni izpostavili, da

bo globalna strategija pomagala operativno izvesti cilje iz letošnjega Svetovnega poročila o staranju in zdravju ter zastaviti agendo za naslednjih 15 let. Vizija strategije je vzpostaviti svet, v katerem lahko vsak živi dolgo in zdravo življenje. V njej je identificiranih pet strateških ciljev:

1. zaveza k akcijskemu ukrepanju za zdravo staranje v vsaki državi,
2. razvijati starosti prijazna okolja,
3. prilagajati zdravstvene sisteme potrebam starejšega prebivalstva,
4. razvijati vzdržne in pravične sisteme za zagotavljanje dolgotrajne oskrbe (v domovih, skupnostih in institucijah),
5. izboljšati ukrepe, nadzirati in raziskovati področje zdravega staranja.

Iz strategije je razvidno, da so starosti prijazna okolja pomembna prioriteta. Globalno mrežo starosti prijaznih mest in občin so vse države članice podprle kot ključno orodje za razvoj medsektorskega ukrepanja, ki spodbuja zdravo staranje. Udeleženci srečanja so se strinjali, da je to neprecenljiva možnost za spodbujanje kolektivnega dela na področju starosti prijaznih mest in občin po svetu. V Rigi je prav tako bilo izpostavljeno, da so starosti prijazna mesta in občine dosegle tudi vidnost v sporočilu vrha skupine G7. Pod predsedovanjem Japonske je sporočilo vrha skupine G7 prvič vključilo specifičen poudarek starajoči se populaciji. To je zelo pomemben dosežek, ki odraža naraščajoči interes svetovno največjih ekonomij. Zanimivo je, da je bila promocija starosti prijaznih skupnosti tudi na srečanju v Rigi identificirana kot posebna zaveza pri sodelovanju z ekonomskim področjem in z možnimi tržnimi rešitvami. Glavni usmeritvi SZO v bodoče sta nadaljnje definiranje prioritet in mobiliziranje vseh obstoječih in potencialnih resursov.

Ana Vujović